

ממחתרת המק"י בצרפת דרך אוניית המעפילים "בירה" לשדות ים

מספר שמואל כהן

כשפלשו הגרמנים לצרפת הייתי בן 14. לדרום צרפת היגעתי בעזרת תעודות מזוייפות, שהישגתי בעזרת אחותי הבוגרת ממני - בלה. בשנת 1944 עבדתי במנסרה. היה אז תורף וכפר ועבדתי במסור ללא מגן. שנייה של חוסר זהירות וכפי שאתם מכירים אותי - הבוהן הלכה. לאחר חודש בבית החולים החלו הגרמנים לאסוף את כל הגברים במגמה לשלוח אותם למחנות השמדה. כאמור היו לי ניירות מזוייפים, וכשהיגעתי לפרוזדור הבדיקה ראיתי את בעל המנסרה ואז הבריק לי הזיק הספונטני ואמרתי לבלש: "הנה בעל הבית שלי וחוא יעזר עלי שאני עובד אצלו". בעל המנסרה אישר שאכן אני עובד אצלו, ואו ללא בדיקת תעודות העבירו אותי לצד המשוחררים.

בהמשך הצטרפתי למק"י. הקרבות של המק"י עם הגרמנים היו קשים, ולמולי נשארת בחיים. אבי שהיה גם הוא בדרום צרפת הצטרף למק"י ונחרג עם הגרמנים. את אימי, סבתי ודודתי שלחו למחנות ההשמדה במזרח אירופה. לאחר המלחמה הצטרפתי לתנועת "דרור הבונים", והיבעתי את רצוני לעלות לארץ ישראל. את המועמדים לעליה היו מרכזים במחנות הכנה בדרום צרפת. היגיעו לשם המוני ניצולים ממחנות ההשמדה וחיכו לתורם. באחד הלילות העלו אותנו על אוניה, שהיתה בעבר פריגטה של הצי האמריקאי. נודע לי אח"כ שרוב החובל היה חבר שדות-ים, אריה "פר" (פרידמן). התנאים באוניה היו יחסית טובים. הפלגנו בה שמונה ימים, עד לסביבות קפריסין. היה כמעט ברור שניפול לידי הבריטים, ולכן הועברנו מהפריגטה לאנית פחם טורקית

2

ישנה שניתן לה השם "ביריה". העמיסו עליה כ-1000 איש, והצפיפות היתה נוראה. הפלגנו בה במשך יומיים ללא מים לשתייה, והאנשים סבלו מאד מהטילטולים הממושכים בים. לבסוף התגלינו ע"י אווירון בריטי ונגרנו לנמל חיפה. עודני זוכר איך התנפלו האנשים על המים, שסוף סוף זכינו לקבל. אומנם המים היו בשפע, ובכל זאת נדחקו האנשים במרפקיהם, ונלחמו ממש כדי להגיע ראשונים. ביריה היתה האוניה האחרונה שנוסעיה לא גורשו לקפריסין. זמן מה ישבנו במחנה עתלית, ולאחר מכן שוחררנו. ברוך פיין, מרטין טרשצ'נסקי (מאיר בן מאיר) אני, ועוד כמה חברים, היגענו לשדות-ים. כעבור ימים מספר נערך החיפוש השני- ושוב חזרנו לשבת במחנה, והפעם ברפיח...